

SÖZCÜ GAZETESİ EKONOMİ SAYFALARINDA YER ALAN İNFOGRAFIKLERİN (BİLGİ GRAFIĞI) GRAFİK TASARIM AÇISINDAN YORUMLANMASI

INTERPRETATION OF INFOGRAPHICS (INFORMATION GRAPH) IN THE ECONOMIC PAGES OF THE NEWSPAPER OF SÖZCÜ NEWSPAPER IN TERMS OF GRAPHIC DESIGN

Engin UĞUR*

Öz

Dijital teknolojilerin bizlere sunduğu enformasyon zenginliğine rağmen bilim, sanat, kültür, politika özelliklerde insanlara çok sıkıcı gelen ekonomiyle ilgili bilgilendirme isteğinde ciddi düşüşler yaşanmaktadır. Özellikle gazete okuryazarlığının çok uzun yıllardır çok düşük olduğu ülkemizde insanların ülkemizi ve bireysel olarak kendilerini ilgilendiren ekonomik haberlere karşı bile ilgisiz kalabilmektedirler. Önceleri özellikle eğitim materyallerindeki uzun metinlerde anlatılmak istenen bilgiyi kısa zaman diliminde ve kalıcı olarak sunmak amacıyla kullanılan bilgigrafikler (infografik) artık günümüzde tüm görsel iletişim ürünlerinde kullanılmaktadır. Uzun zamandır bilgilerin görsellerle çok daha kolay ve verimli bir şekilde aktarıldığı iletişim uzmanları tarafından bilinen bir gerçek olmasına rağmen çok kullanılmasına gerek duyulmuyordu. Fakat günümüzün zaman kıstıtlılığı ve bilgi çokluğunda bir alternatif olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Bilgi grafiğinin uzun metinde yer alan bilgileri aktarma sorumluluğundan dolayı tasarımının çok iyi yapılması gerekmektedir. Özensiz, karışık ve uygun olmayan görsellerden oluşan bir infografığın beklenen ilgiyi çekmesi çok zordur. Infografik için konuya en uygun görsellerin hazırlanması ve tasarlanması sanatsal beceriye ve iyi bir grafik tasarım altyapısına sahip olmayı gerektirmektedir. Makalede Sözcü Gazetesinin farklı tarihlerdeki ekonomi sayfalarından rastgele seçilen infografiklerin grafik tasarım açısından performansı değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler tüm dünyada kabul görmüş ve uzun yıllara dayanan kavramlar ve teknik bilgiler çerçevesinde yapılmıştır. Fakat kişisel olarak yapılan bu değerlendirmeler her türlü eleştiriye açıktır.

Anahtar Kelimeler: Infografik, Grafik Tasarım, Gazete, Tasarım Elemanı.

Abstarct

Despite the wealth of information offered by digital technologies to us, there is a serious decline in the demand for information about science, art, culture and politics, especially the economy which is very boring to people. In our country where newspaper literacy has been very low for many years, people may be indifferent to the economic news that concerns our country and the individual. Information (infogarafik) used to present information in a short period of time, especially in long texts in educational materials, is now used in all visual communication products. It has long been known by communication professionals that information is much easier and more efficient with visuals, but it has not been widely used. However, it has been used as an alternative to today's time constraints and a multitude of information.

Due to the responsibility to transfer the information contained in the long text of the information, The design needs to be done very well. An infographic consisting of sloppy, mixed and unsuitable images is very difficult to draw the expected attention. The preparation and design of the most appropriate images for infographic needs to have artistic skills and a good graphic design infrastructure. In this article, the performance of randomly selected infographics from economic pages of different dates in terms of graphic design was evaluated. Evaluations have been accepted all over the world and have been conducted within the framework of long-term concepts and technical knowledge. But these personal assessments are open to any criticism.

Keywords: Infographic, Graphic Design, Newspaper, Design Element.

GİRİŞ

Infografikler, bilginin organize bir şekilde sunulması, görselleştirmeyi sağlaması, esnek olması ve farklı formlarda hazırlanabilmesi gibi olumlu özellikleri sayesinde çok farklı ortamlarda tercih edilmektedirler (Schroeder, 2004, 5). Bunun yanı sıra mevcut bilgilerin hatırlatılması, kavramlar arası ilişkilerin gösterilmesi, özetlenmesi ve hatta bireyleri ikna etme, yönlendirme için de kullanılabilir (Meeusah ve Tangkijviwat, 2013). Etkili bir infografik hazırlamak için hem içeriksel hem de tasarım için gereken kriterler göz önünde bulundurulmalıdır. Bu kriterler göz önünde bulundurulduğunda hazırlanan infografikler basit, anlaşılır, açıklayıcı iletişim elemanları haline gelir.

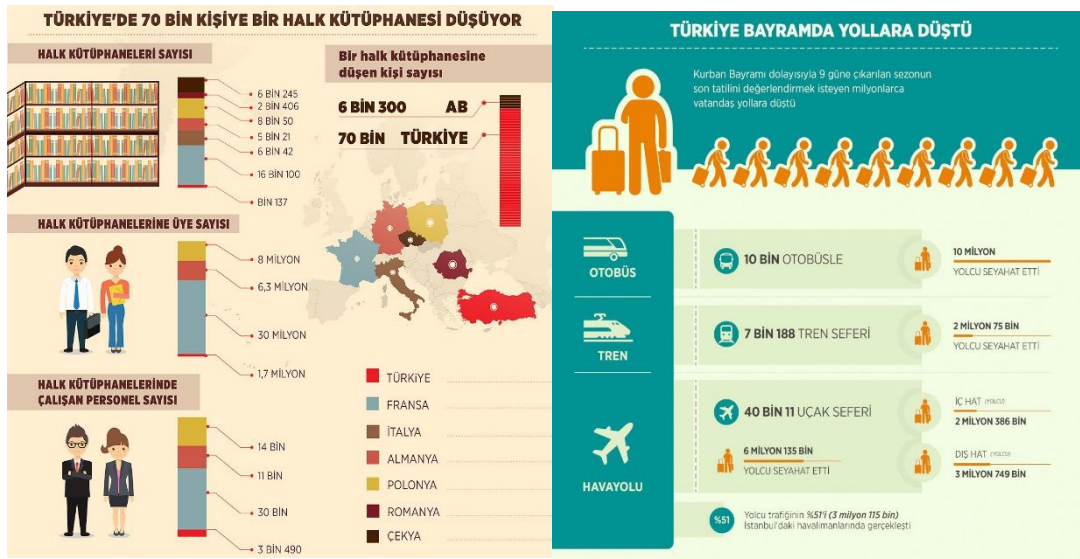
Infografik öğelerini doğru kullanmak için görsel tasarım ilkelerini göz önünde bulundurmak gerekir (Turan Güntepe, Dönmez Usta, 2017, 192). Infografikte etkili öğrenmenin gerçekleşebilmesi açısından okuyucunun metinden ve görsel bilgiden oluşturacağı anlam ve bu iki yapı arasındaki bağlantıları kurabilmesi resim ve metin arasındaki tutarlı ilişkiye bağlıdır. Bu ilişkiyi sağlayabilmek için tasarım elemanlarının tasarım ilkelerine göre organizasyonun önemi kadar bu organizasyonun bilişsel ve yapısal

*Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, Teknik Bilimler MYO, Basım ve Yayın Teknolojileri Programı, engines@istanbul.edu.tr

ilkeler doğrultusunda düzenlenmiş olması da önemlidir. Bir tasarımın içinde anlatılmak istenen konular, düşünceler, anlamlar içeriği oluşturur. Tasarım yüzeyindeki yazıların, resimlerin, fotoğrafların, geometrik şekillerin arasında kurulan estetik bütünlük biçimi meydana getirir. Biçim ve içerik ilişkisi bir tasarımın oluşumunda ana unsurdur(Denli, 2016, 1479). Dikkat çekici ama yanlış bilgiden oluşan bir infografik değerli değildir (Schroeder, 2004, 563-570).

1. İnfografik Nedir?

Bilginin sunum formlarından biri de görsellerdir. Görseller belirli bir durumun görüntülenmesine ve bilginin daha organize bir şekilde sunulmasına olanak sağlamaktadır. (Johnson ve Lamb, 2014, 54). Bilginin mantıksal bir sıra içinde sunulmasına imkan tanıyan ve resimler, grafikler, çizelgeler, akış şemaları gibi birçok bileşeni içinde bulunduran infografikler sayesinde bilgi çok az açıklama ile sunulabilmektedir (Dick, 2014, 490-506).İnfografiğin İnfografik, karmaşık bilgilerin izleyicinin kolayca anlayabileceği ve hızlıca tüketebileceği bir şekilde görselleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Smiciklas, 2012, 1). İnfografikler, sayesinde çok fazla bilgi çok az yer kaplayan görseller ile sunulabilmektedir. İnfografikler karmaşık fikirleri iletmek için en popüler yollardan biri olmuştur. Masa üstü yayıncılık sisteminden önce görsellerin basım ve yayın alanında kullanılması uzun uğraşlar ve emekler gerektirirken günümüzde dakikalar içinde hazırlanabilmektedir. Bilgilendirme grafikleri, bilgiyi en hızlı ve modern yollarla anlaşılır biçimde sunma olanağına sahiptir. Bilgilendirme grafiklerinde yer alan detaylar, verilerin doğru ve anlaşılır bir şekilde aktarılmasını kolaylaştırırken hafızada kalıcılık açısından uzun yazılardan daha etkili olmaktadır. Genel olarak ele alındığında; infografiklerin, kolay anlatım dili ve her ortamda kullanılabilir olması dikkatleri üzerine çekmektedir. İnfografik tasarımında amaç, estetik kaygılardan önce işlevsel bir görüntü oluşturmak olmalıdır.

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/7224> 10.09.2018

Görsel 1. İnfografik örnekleri

2. İnfografik Tasarım Elemanları

2.1. Fotoğraf

"Siz görselin hikayesini biliyor olabilirsiniz ama okuyucu bilmiyor olabilir, bunun için hikayeyi anlatan güçlü imajlar seçin ve bunları isimlendirin" (Trayer, 2005, 35). Trayer'in bu görüşlerine göre fotoğraflar bir fikri, düşüncüyü ve hikayeyi iletmeye yolunda güçlü bir araçtır. Tasarım içerisinde kullanılacak olan güçlü ve kaliteli fotoğraflar bu anlatımı izleyicisi üzerinde etkili olacaktır(Civelek, Gökçearslan, 2017, 167). Çünkü insan, gördüğü şeyleri okuduklarından daha iyi aklında tutar ve böylece daha rahat anımsar. Fotoğrafta, söz konusu olan fotoğraf bütünlüğünden ziyade, bir mesaj bütünlüğüdür. Grafik tasarım fotoğrafında estetize edilmiş görüntüler sunulur. Bu görüntüler hedef kitlenin istekleri üzerine kuruludur. Kullanılan teknik ne olursa olsun, yani ister uçuk hilelere başvurulmuş olsun, ister gerçek mekanlarda çekim yapılmış olsun neticede obje tüketiciye bir kompozisyon içinde sunulduğu için aslında doğalından uzaklaşmış olmaktadır. İllüstrasyon çizimlerinde istenen sonucun yakalanmadığı durumlarda fotoğrafın kullanılması gerekmektedir.

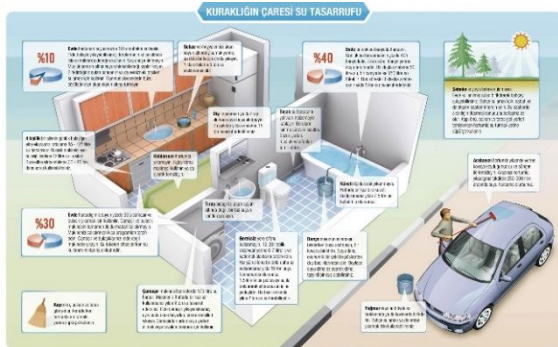

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/7224.10.09.2018>

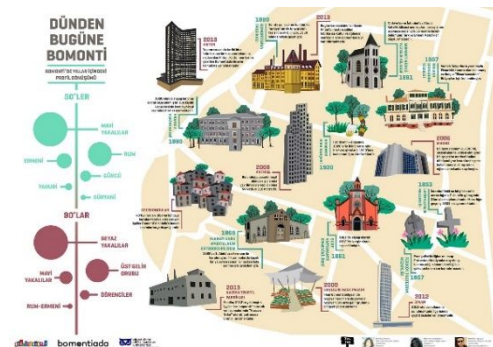
Görsel 2. Fotoğraf kullanılan İnfografik örnekleri

2.2. İllüstrasyon

Görsel iletişimin bir ögesi olan illüstrasyon; sözel unsurları görsel bir dille anlatan, betimleyen, yorumlayan veya bir mesajı iletmek, bir kavramı görselleştirmek için yapılan resimlerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Becer, 2005, 47). İllüstrasyonlar, karmaşık fikirleri yalınlaştırarak yansıtabilme özelliğine sahiptirler. Ayrıca görsel materyallerin temin edilemediği ve kullanımının mümkün olmadığı durumlarda tasarımcı için yardımcı bir araç olmaktadır. İllüstrasyon iyi kullanılıncsa, hayal gücünü heyecanlandırma yeteneği vardır, zorlu konseptleri iletebilir ya da bizi eğlendirebilir. Kışkırtıcı ya da yatıştırıcı, karikatürize edilmiş ya da ciddi olabilir” (Herring, 1990, 7-45). İllüstrasyon, hem renk hem çizgi kullanımı olarak estetik görünümü ve doğallığı ile günümüzde bir çok alanda kullanılmaktadır. Herhangi bir görseldeki yalın görünüme nazaran kendi anlatım gücüyle izleyici üzerinde olumlu etki bırakabilmektedir.

<http://infografiknedir.blogspot.com/2014>

<http://www.sehrinesesver.com/galeri/dunden-bugune-bomonti/>

Görsel 3. İllüstrasyon kullanılan İnfografik örnekleri

2.3. Karikatür

Karikatürler yazıyla anlatılması çok güç olan pek çok konunun anlatımında oldukça başarılı olmaktadır. Olayların tasviri çizimle daha etkili olabilmektedir. Karikatürlerin bir diğer özelliği de karikatürçülerin bir konuyu ele alırken çizimlerine kattıkları veya yansıttıkları dünya görüşlerini tespit etme imkânı sağlamasıdır. Bununla birlikte daha da önemlisi, karikatürçüler farklı bir medeniyet dünyasına mensup konuları, toplumları ele aldıklarında ve ilgili karikatürleri çizdiklerinde, bu toplumlara nasıl baktıklarını seçtikleri karakterlerle somut bir şekilde ortaya koymaktadırlar. Karikatür dünyada yıllardır eğitimin içinde bulunan, bilimi öğretmede kullanılan etkin yöntemlerden olmuştur. Karikatür öğrenme ortamlarında, öğrenme öğretme sürecinde anlamlı ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi materyal olarak

önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir (Koçoğlu 2017, 201). Son yıllarda yapılan çalışmalar kavram karikatürleri ve kavramsal karikatür tekniği üzerinde yoğunlaşmıştır. Kavramsal karikatür tekniği, yapılandırmacı öğrenme stratejilerine dayanmaktadır (Keogh vd, 1998, 219-224).

Görsel 4. Karikatür kullanılan İnfografik örnekleri

2.4. Yazı(Tipoğrafik Elemanlar)

Tipografi; "harflerin ve yazınsal görsel iletişime ilişkin diğer öğelerin hem görsel, işlevsel ve estetik düzenlemesi hem de bu öğelerle oluşturulan bir tasarım dili ve anlayışıdır" (Sarıkavak, 2009, 11). İletilmek istenilen mesajlar içeriklerine göre kimi zaman yoğun bir metin dizilimine dönüşebilmektedir. Williams'a göre de (2012); tipografi kötü tasarlanmış ise, konu ne kadar ilgi çekici ve heyecanlı olursa olsun, gözlerde oluşan rahatsızlık okuma zevkini bitirmektedir. Kötü tasarlanmış bir metin yapısı, konunun heyecanını ve ilgi çekiciliğini yitirmesine sebep olabilmektedir. Tipografik tercihlerde okunabilirlik, özgünlük ve estetik kavramlarına dikkat etmek gerekmektedir. Şüphesiz konu, yazı tasarlamaya geldiğinde okunabilirlik açısından harflerin anatomileri göz ardı edilmemelidir. Harfleri oluşturan şekillerin yüzyıllar içinde evrildiğini ve bugünkü hallerine geldiğini unutmamak gerekir.

2.5. Grafikler ve Şemalar

Grafikler sayısal verileri görselleştirerek veriler arasındaki ilişkilerin kolaylaştırılmasını sağlayan çizimlerdir. Eğitim ortamlarında yararlanan eğitimi somutlaştırmak ve görselleştirmek amacıyla kullanılan öğretim materyallerinden en uygun olanı grafiklerdir. Sözel olarak anlatılması zor olan bir kavram ya da rakamsal olarak anlam ifade etmeyen sayılar ve oranlar grafik aracılığıyla kolayca öğrenciye anlatılabilir. Ayrıca bu materyallerin kullanılması öğrencinin dikkatinin çekilmesinde ve korunmasında etkilidir. Grafiklerin öğretici niteliğinin artması olayların anlaşılabilir şekilde gösterilmesine ve amaca uygun olarak seçilmesine bağlıdır. Bunun için herhangi bir olayı grafikte ifade ederken ona en uygun grafik türünün hangisi olacağı ve nasıl kullanılacağına karar verilmelidir. Birçok grafik türü olmasına rağmen ilk ve ortaöğretim seviyesinde öğretim amaçlı kullanılan grafikler genellikle daire, çizgi ve sütun grafikleridir. Bunların dışındaki diğer grafik türleri ise daha çok akademik nitelikli çalışmalarda tercih edilir. Bu nedenle daha çok çizgi, sütun ve daire grafikleri üzerinde duracağız. Şemalar, bir konuyla ilgili sayısal veriler ve hiyerarşi gibi soyut kavramları özetlemek amacıyla kullanılır. Şemalar açık ve anlaşılır olmalıdır. Bir kavramın anlaşılmasını sağlayacak kadar sözel ve görsel bilgi içermelidir.

<https://www.google.com.tr/search?q=İnfografik&tbn=isch&tbs=rimg>

Görsel 5. Grafik kullanılan İnfografik örnekleri

2.6. Renk

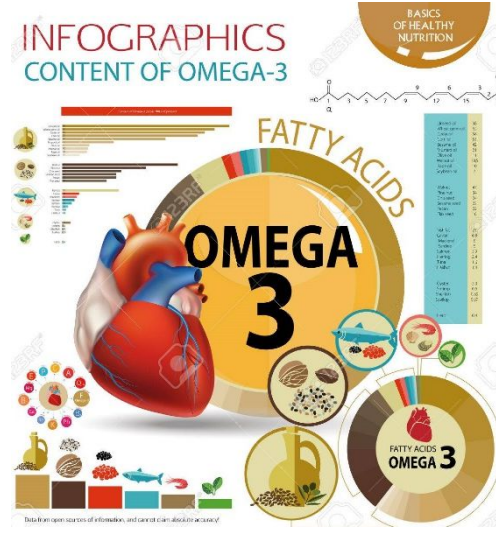
Diğer tasarım elemanları olmaksızın bile oldukça güçlü mesaj potansiyeli olan renkler görsel sanatların en önemli öğesi durumundadır. Grafik tasarım uygulamalarında, tasarımcılar tarafından, izleyiciye iletilmek istenen mesaj renklerle son bulur. Bundan dolayı renk etkili bir iletişim aracıdır ve bir tasarım elemanı olarak oldukça önemlidir. Yani renk, tasarımın kalitesini etkileyen güçlü bir iletişim elemanıdır. Tasarımın önemli bir öğesi olan renklerin sembolik bir değeri de vardır. Bu özelliği sayesinde renk oldukça güçlü mesajlar verme özelliğine sahiptir (Ambrose ve Harris, 2013, 130). Renk ve tonları sayesinde kullanılan elemanları öne çıkararak ya da arka plana iterek elemanların önem sırasını belirleyebiliriz. Yani renkler aracılığıyla görsel bir hiyerarşi sağlayabiliriz. Aslında tasarımda kullanılan elemanın boyutu çok önemli değildir çünkü doğru renk kullanılarak onun önemine vurgu yapabiliriz (İstek, 2004, 93). Tasarım elemanı olarak renk, grafik tasarım ilkelerinin üstünde bir etkiye sahiptir. Renk, bir elemanın vurgulanması için, hiyerarşi oluşturmak için vs. kullanılabilir (Becer, 2009, 60).

3. İnfografik Tasarım Teknikleri

Tasarım tekniği, tasarım elemanlarının amaca uygun olarak, çevresi ve kendi içinde uyumlu, dengeli, göze hoş gelecek, estetik bir şekilde planlanması ve uygulanmasıdır. Tasarım öğelerinin belirli bir düzen içinde bir araya gelmeleri kompozisyonu oluşturur. Kompozisyonda en önemli ilke, her şeyin bütüne ait ve uygun olması, hiç bir öğenin birbirine yabancı ve uyumsuz olmamasıdır.

3.1. Görsel Hiyerarşi

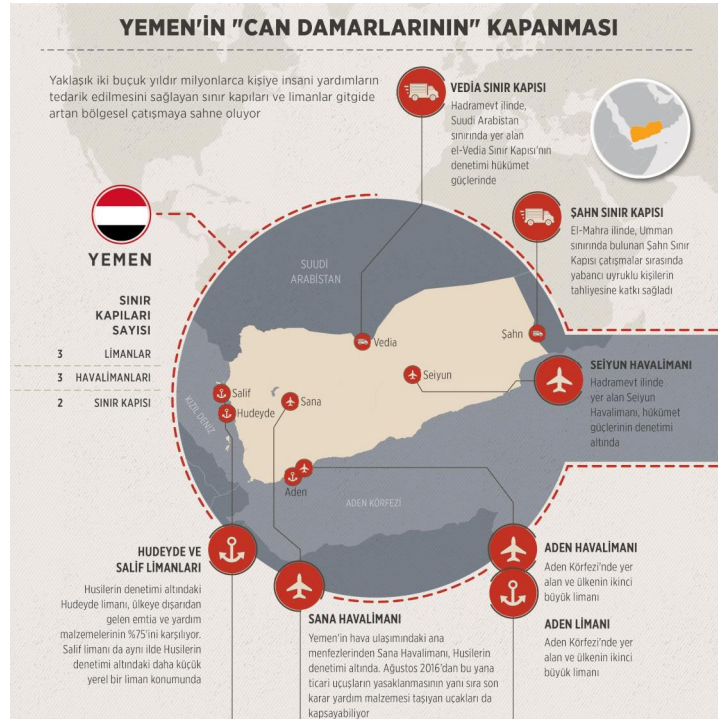
Görsel hiyerarşi, tasarım içindeki görsel unsurları vurgulanmak istenen mesaja göre boyutsal açıdan ölçü yardımıyla, görsel açıdan renk ve çizgi gibi yardımcı unsurlarla algılamada önem sırası oluşturmaktır. Bir grafik tasarım ürünü, daima değişik ve belirli ölçülere sahip görsel unsurların bir araya gelmesiyle oluşur. Hiyerarşi, kompozisyonda yer alan elemanların doğru ölçülere sahip olmaları, doğru konumlandırılmaları ile sağlanır. Tasarımcının en ön planda vurgulamak istediğinden en arka plana kadar kademeli şekilde sıralanan bir sistem olarak da yorumlayabiliriz. Ölçüler büyüdükçe etkileycilik ve algılanırlık da artar (Becer, 2002, 62). Bir görsel unsurun tasarım içindeki diğer unsurlarla kurduğu orantısal ilişkiler, algı ve iletişimi doğrudan etkiler (Becer, 2009, 68). Hiyerarşiye göre düzenlenecek elemanların önem dereceleri iletilecek mesajın içeriğine göre belirlenir.

https://it.123rf.com/photo_70663234_infografica-quot-alimenti-
Görsel 6. görsel hiyerarşiye göre farklı ölçülere sahip tasarım elemanları örneği

3.2. Kompozisyon(Düzenleme)

Düzenlemede önemli unsur, her şeyin bütüne ait ve uygun olması, hiç bir öğenin birbirine yabancı ve uyumsuz olmamasıdır. Yapılan düzenleme ile göz tasarım yüzeyinde istenildiği gibi gezdirilebilir. Göz, görsel tasarımda anlamlı bütünü kavrar. Bütünü meydana getiren parçaların düzenlenmesinde uyum ve denge yoksa o bütünü kavramada zorluk çekilir. Tasarımı oluştururken, konuya uygun olarak ve malzemeyi de dikkate alarak düzenlenmelidir. Gözün tasarım yüzeyindeki yolculuğu en kolay tanımlayabildiği elemanlardan baslar; bu elemanlardan daha az hatta hiç tanımadığı diğerleriyle devam eder ve bu yolculuk ancak tüm elemanların anlamlandırılmasıyla son bulur.

<https://www.aa.com.tr/tr/info/infografik/7733>

Görsel 7. Tasarım elemanlarının düzenlenmesi örneği

4. İnfografik Tasarım İlkeleri

Görsel bilginin organizasyonu, tasarım ilkeleriyle olur. Bir çalışmada bütünlüğü ya da birliği sağlamak için, çalışma içindeki her öğenin birbiriyle etkileşim içinde olduğunun bilinmesi gerekir. ilkeleri,

görsel kompozisyonun temel yapı taşlarıdır (Öztuna, 2007, 97). Bu ilkeler görsel organizasyonda tasarımcıya mesajı algılamada ise izleyiciye kolaylıklar sağlar.

4.1. Bütünlük

Bütünlük ilkesi, grafik tasarım ilkeleri arasında en önemli ve vazgeçilmez olanıdır. Bu ilkeyi böylesine önemli ve vazgeçilmez yapan şey tasarımda kullanılan tüm elemanları birbirine uyumlu hale getirmesidir. Grafik tasarımda benzer elemanların kullanılması bütünlük sağlanmasına yardımcı olur. Tasarımda görsel bütünlük sağlamaya yardımcı ikinci adım renk-biçim ilişkisi olmaktadır. Bütünlük ilkesi diğer tüm ilkeleri kapsamakta ve ancak elemanlar bu ilkeler dikkate alınarak düzenlendiğinde sağlanabilmektedir. Grafik tasarımda bütünlük oluşturmak için grafik tasarım elemanlarını tanımak ve ilkeleri başarıyla uygulamak gerekmektedir. Grafik tasarımda görsel bütünlük oluşturmada fotoğraf, resim, illüstrasyon gibi tasarım elemanları arasındaki uyum ve benzerliklerin yanı sıra tipografik elemanlarla görsellerin biçimsel özellikleri arasında ve tüm elemanların format içerisindeki organizasyonunda da biçimsel benzerlikler bulunmalıdır.

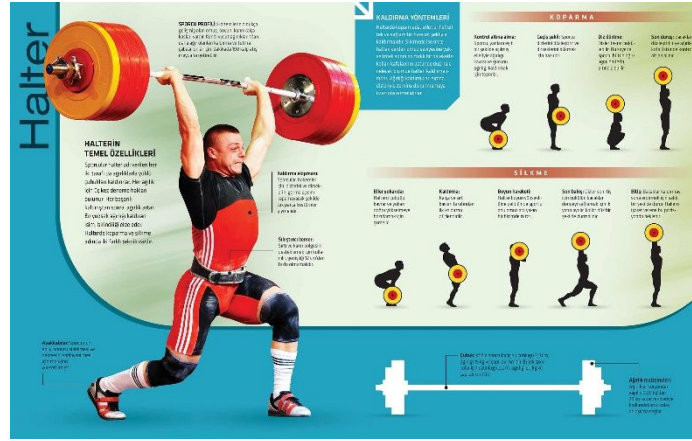

<https://erkan.wordpress.com/tag/documents>

Görsel 8. Tasarımda bütünlük örneği

4.2. Vurgu

Bir tasarımda izleyicinin var olan elemanların arasından en fazla önem taşıyanına tasarımcı tarafından farklı yöntemlerle odaklatılması ancak o elemanın vurgulanması ile mümkündür. Bir elemanı vurgulamak onu odak noktası haline getirmek demektir. Bir elemanı odak noktası haline getiren sayfadaki konumu, diğer elemanlarla arasındaki büyüklük, biçim, renk, ton, parlaklık ve doku kontrastıdır. Tasarımdaki elemanların tümünü vurgulamanın hiç birini vurgulamamak anlamına geldiği unutulmamalıdır. Tasarımda vurgu, en ön planda olması istenenden en arka plana kadar kademeli şekilde sıralanan bir sistem olarak yorumlanabilir. Landa, *Grafik Tasarım Çözümleri* adlı çalışmasında bir elemanı odak noktası haline getirmek için şu önerilerde bulunmaktadır: Tasarımın en parlak elemanı olsun; farklı bir renkte olsun; diğer tüm elemanlar siyah beyazsa o renkli, diğer elemanlar renkliyse o siyah beyaz olsun; farklı bir yönde yer alsın, farklı bir ton değerine, farklı bir dokuya sahip olsun, en önde dursun, diğer elemanlardan farklı bir biçime sahip olsun; izole edilsin; diğer elemanlar puslu ya da buğuluysa o net olsun; hepsi düzse o ters dursun; diğerleri şeffafsa o mat, diğerleri matsa o parlak olsun (1996, 26).

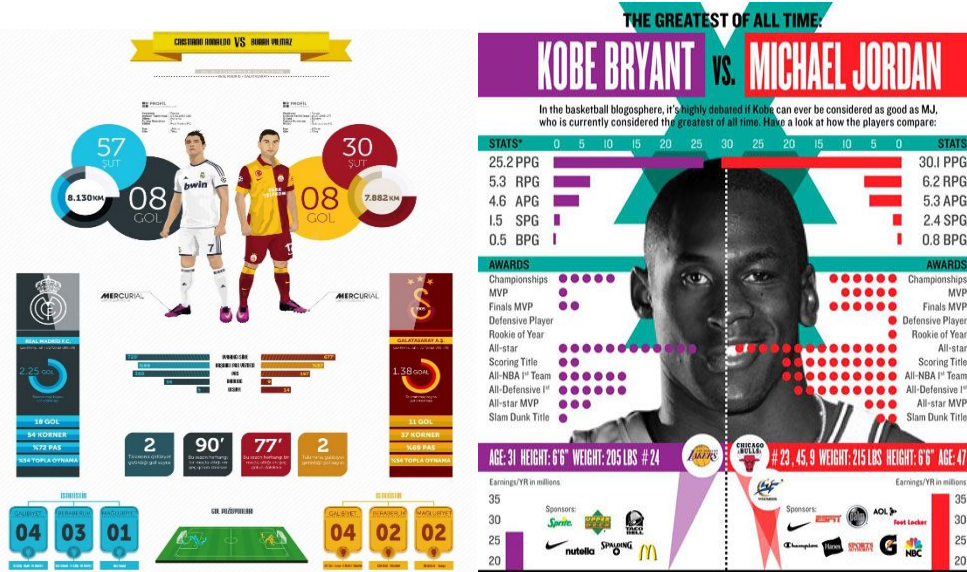
<http://erolpolat.com/halter-ve-halterin-dallari/>
Görsel 9. Tasarımda vurgu örneği

4.3. Denge

Tasarım ilkelerinden biri olan denge; karşıt iki gücün anlık eşitlik göstermesi birbirlerine birinin diğerinden üstün gelme durumu olarak tanımlanmaktadır. Bu durum, renk, ölçek, açı, yön ve bunun gibi tasarımın temel yapı taşlarıyla oluşturulmaktadır. Denge her zaman görsel bir ağırlığa sahiptir ve bu görsel ağırlık tasarımdaki üstün gelme durumu ayarlamaktadır. Denge; tasarımda biçim, yön, doku, ölçü, aralık vb. öğelerin bulunduğu karşıt iki gücün denk gelmeleri ve birbirlerine üstünlük sağlamamalarından geçici ve göreceli durumdur. Tasarımın bir bütünlük içinde algılanmasını sağlar. Denge ilkesi zıtlık ile de ilintilidir. Denge sadece tasarım elemanlarının bir araya getirilerek bir düzen içinde sunulması değildir. Denge büyük-küçük, kısa-uzun, kalın-ince, açık- koyu, yatay- dik, köşeliyuvarlak vb. gibi elemanlarla da ortaya konulabilmektedir. Denge üç çeşide ayrılmaktadır. Bunlar; simetrik denge, asimetrik denge ve radyal dengedir (Yardımcı, Arı Güvenç, 2016, 125-126) .

4.3.1. Simetrik Denge

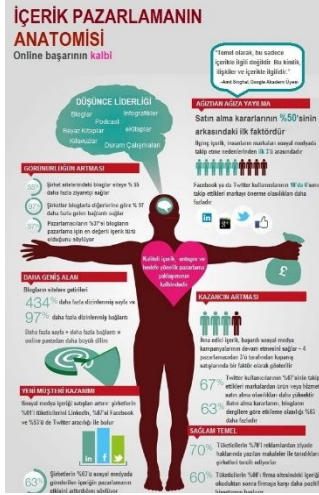
Parçaların orta ekseninin yanında, biçim, motif ve renklerin eş deş olacakları bir biçimde düzenlenmesi sonucunda, her iki yarımın birbirinin yansıması ya da her iki tarafta biçim ve motiflerin benzer şekilde dağılmasıdır. Kısaca, bir eksen etrafında öğelerin yerleştirilmesidir. Bu eksen düşey, yatay, eğik olabilir. Simetrik denge kesin ve karalı bir kompozisyonu oluşturur ancak kısa sürede sıkıcı etki yaratır ve fazla ilgi uyandırmaz (Terzi, 2007, 21).

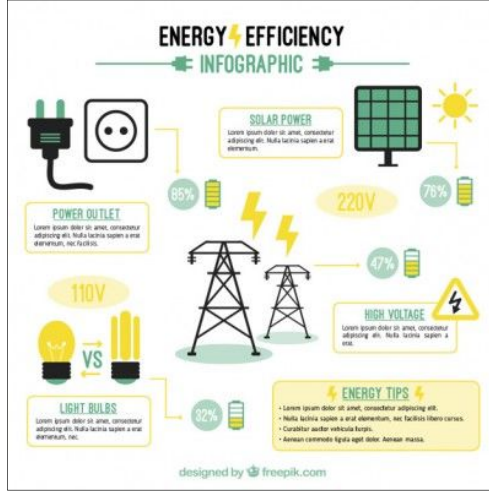
<https://tr.pinterest.com/pin/>
Görsel 10. Simetrik denge örnekleri

4.3.2. Asimetrik Denge

Dengenin ikinci çeşidi, asimetrik denge olarak adlandırılır. Bu durumda benzer olmayan objelerin görsel algılama sırasında, eşit görsel ağırlığı ya da eşit göz dikkatini yaratabilecek tasarımlara asimetrik denir. Bir kompozisyonun her iki tarafında ki görsel ağırlık eşit olduğunda, benzeşmeyen objelerin birbirini tamamlamasında, asimetrik denge sağlanır. Asimetrik kompozisyonlar, izleyiciyi hareketlendirmenin ötesinde izleyiciye de merak öğesini harekete geçirir (Öztuna, 2007, 102).

<http://www.eroldizdar.com/>

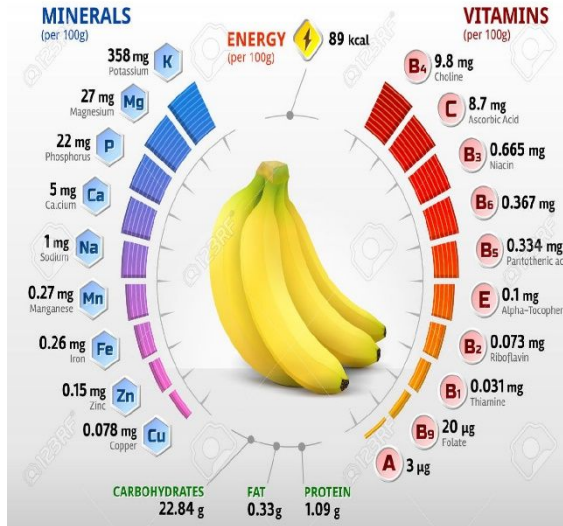

<https://www.vektorler.com/kategori/vektorler/infografik/>

Görsel 10. Asimetrik denge örnekleri

4.3.3. Radyal Denge

Bu tür dengede de, gene simetri esastır. Kuvvetler bir merkezden etrafına dağılır, bu denge sağlanır. Bir çarkı andıran kompozisyonda, karakterce aynı olan iki ya da daha fazla kuvvetleri bir merkez etrafında toplamak esasına dayanır. Bu kompozisyon ve denge düzeni, resmin yüzeyinde gözle görülür ve hissedilebilir çembersel hareketler yaratır. Bu tür denge dekoratif anlamda çok kullanılır (Bigalı, 1976,197).

https://fr.123rf.com/photo_44033450_vitamines-et-mineraux-de-la-banane-infographies-

Görsel 10. Radyal denge örneği

5. Sözcü Gazetesi Ekonomi Sayfalarında Yer Alan İnfografiklerin Yorumlanması

5.1. Yöntem

Yorumlama, kendi içinde üç bölümden oluşmaktadır. 1. bölümde infografikte yer alan tasarım elemanlarının sınıflandırılması 2. bölümde tasarım tekniği çözümlenmesi 3. bölümde tasarım ilkelerine göre değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Makale kapsamında yorumlanmak üzere rastgele örneklem yöntemi ile 8 tane infografik seçilmiştir. Yorumlama, yüzbinlerce okuru bulan ulusal bir yaygın organında

yapılanmış olan çalışmanın performans değerlendirmesi şeklinde anaşılmamalıdır. Yapılan çalışma, yapısal ve ilkesel kavramlar çerçevesinde bir sorgulama kabul edilmelidir.

5.2. Yorumlar ve Bulgular

1.

8 Eylül 2108

İnfografik, insanlar(fotoğraf), yol, harita (illüstrasyon), tabelalar(yazı) tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Dünya haritası açık mavi, ve beyaz renkli, diğer alanlar açık kahverengi.

Görsel hiyerarşi olarak ön plana çıkarılmış bir tasarım elemanı yok. Bu nedenle vurgulama yapılmamış. Tasarımda Türkiye haritası ile Afrika haritası arasında yer alan asfalt yol diğer görselleri kuşatarak bütünlük oluşmasını sağlamaktadır. Asimetrik dengeye sahip bir tasarım yapılmış.

2.

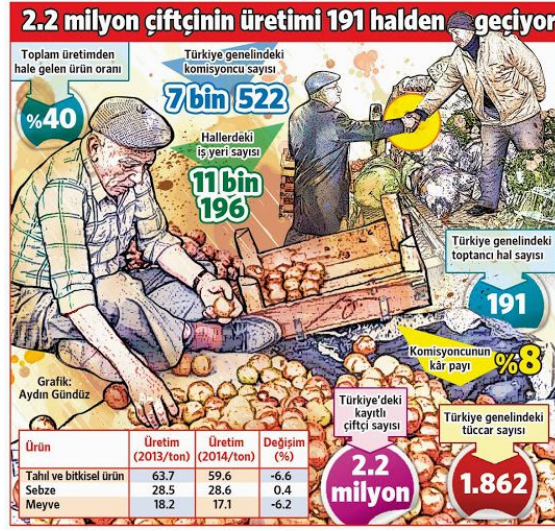

24 Ocak 2017

İnfografik, insan ve döner(fotoğraf), harita (illüstrasyon), tabelalar(yazı) tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Boş alanlar açık mavi renkli

Görsel hiyerarşi olarak döner daha büyük ölçüyle ön plana çıkarılarak vurgulama yapılmış. Diğer tasarım elemanları Türkiye haritası üzerine konuşlandırılarak bütünlük oluşturulmuş. Asimetrik dengeye sahip bir tasarım yapılmış.

3.

15 Mayıs 2015

İnfografik, insanlar, sebzeler ve nesnelere (illüstrasyon), tablo (yazı) tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Tasarımda açık renkler kullanılmış

Görsel hiyerarşi olarak ön plana çıkarılan bir tasarım elemanı yok. Vurgulama yapılmamış. Birbirine ilişkili görseller çok sıkışık şekilde yerleştirilerek bütünlük oluşturulmuş. Asimetrik dengeye sahip bir tasarım yapılmış.

4.

12 Ağustos 2017

İnfografik, araç, sebzeler (illüstrasyon) ve yazı tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Tasarımda açık renkler kullanılmış

Görsel hiyerarşi olarak ön plana çıkarılan bir tasarım elemanı yok. Vurgulama yapılmamış. Birbirine ilişkili görseller ve etrafına yazılar yerleştirilerek bütünlük oluşturulmuş. Asimetrik dengeye sahip bir tasarım yapılmış.

5.

1 Mayıs 2017

İnfografik, İnsan ve duvar ve kağıt (illüstrasyon) ve yazı tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Tasarımda biriyle zıtlık oluşturan mavi ve kahverengi renkler kullanılmış

Görsel hiyerarşi olarak görsel ve yazılar eşit ölçülerde ön plana çıkarılan bir tasarım elemanı yok. Vurgulama yapılmamış. Duvar ve önünde yer alan görsel ve onun yanında yer alan yazılarla sade bir tasarım ve bütünlük oluşturulmuş. Yazılar ve insan görseli iki tarafa yerleştirilerek simetriye yakın bir dengeye sahip tasarım yapılmış.

6.

8 mart 2017

İnfografik, insan eli ve tokmak, paralar (fotoğraf), para çekme cihazı (illüstrasyon) ve tablolar ve başlıklar (yazı) tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Tasarımda boş alanlar da mavi renk tonları kullanılmış para çekme cihazının yeşil ve çok açık mavi kısımları mavi rengin içinde zayıf bir görüntü oluşturmaktadır.

Görsel hiyerarşi olarak tahta balyoz, para çekme cihazına yakın büyüklükte yer verilerek vurgulama yapılmış. Görseller ve yazılar ayrı taraflara konuşlandırılarak sade bir yerleşimle bütünlük oluşturulmuş. Yazılar ve görseller iki tarafa yerleştirilerek simetriye yakın bir dengeye sahip tasarım yapılmış.

7.

24 ocak 2015

İnfografik, illüstrasyon(Uçak, balonlar, İnsan figürü ve tarihi yerler) ve tipografik(yazı) tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Tasarımda gökyüzü ve denizde turkuaz renk tonları kullanılmış insan illüstrasyonunda mavi rengin kullanılması dikkat çekicilik açısından zayıf bir durum oluşturmaktadır.

Görsel hiyerarşi olarak insan büyük ölçülerde yer alarak vurgulama yapılmış. Görseller ve yazılar sade bir yerleşimle bütünlük oluşturmaktadır. Denge açısından asimetrik bir tasarım.

8.

27 şubat 2015

İnfografik, illüstrasyon(bay, bayan figürleri ve Türkiye haritası) tipografik(yazı) tasarım elemanlarından oluşmaktadır. Hemen hemen tüm renklerin kullanıldığı çok renkli bir tasarım yapılmış.

Görsel hiyerarşi olarak bay ve bayan çizimleri büyük ölçülerde yer alarak vurgulama yapılmış. Bay ve bayan figürleri sağ ve sol kenarlara yerleştirilmiş diğer tasarım elemanları bu iki görselin arasına yerleştirilerek bütünlük oluşturulmuş. Denge açısından asimetrik bir tasarım.

SONUÇ

Bilgi veya fikirlerin, izleyiciler tarafından daha kolay anlaşılması için görsel bir şekilde sunulmasında kullanılan İnfografikler gazetecilik alanında okuyucuların daha çok dikkatini çekerek haberin daha kolay anlaşılmasını sağlamaktadır. Böylelikle insanlar kendi ilgilerini çeken bilgiye, habere infografik gazetecilik sayesinde daha kolay ulaşabilmektedirler. İlk bakışta dikkat çekmesi ve algılanabilir olmasıyla infografikler kendini fark ettirmektedir. Bu durumda verilmek istenilen mesaj diğer bilgilere göre bir adım önde olmaktadır.

Gazeteler zamanla yarışın olduğu çalışma yapısına sahip iletişim kurumlarıdır. Bu nedenle hem içerik açısından hem de tasarım açısından geniş zamanlı yapılmış diğer iletişim ürünleri ile kıyaslama yapmak doğru değildir. Bu çalışma sisteminde yetenek ve teknolojik bilgi birikimi çok önemli olmaktadır. Grafikerin ilgili konularda oluşan bilgi birikimi ne olursa olsun yazıları hazırlayan kişi ile çok iyi bir işbirliği içinde olması gerekmektedir.

Makalede yorumlanan infografiklerin, gelişmiş teknolojik imkanlar ve ülkemizde yetişmiş insan kaynakları dikkate alındığında üst düzeyde çalışmalar olduğu söylenemez. Fakat ülkemizdeki gazetelerde infografik kullanımının yeni olması, daha uzun bir yol kat edilmesi gerektiğini göstermektedir. Değerlendirilen örneklerde yer alan illüstrasyonların çok özenli çalışma ürünü olmadığını söylemek gerekmektedir. İnfografiği tasarlayan grafikerin kendine ait bir çalışma olmasa bile kullanılacak olan fotoğraf ve illüstrasyonları kaynağından çok iyi seçip işlemesi gerekmektedir. Kalitesiz görseller, uygun olmayan yazı stilleri, algı ilkelerine uygun olmayan ölçülendirmeler ve karmaşık düzenlemelerle hazırlanmış bir infografik gazetede sadece yer işgal etmekten başka bir işlevi olamaz. Bu nedenle infografiği tasarlayacak grafikerin hem entelektüel bilgi birikimi hem de mesleki tecrübe ve yeteneğinin üst düzeyde olması gerekmektedir. Günümüzün çok zengin görsel zenginliği ve kolay ulaşılabilir imkanlarında, infografik hazırlamak zor bir çalışma gerektirmemektir. Önemli olan üst düzeyde bilişsel beceriye sahip olabilmektir. Yapılan çalışma, kolay bir şekilde algılanıp bilgileniliyor ise infografik hedefine ulaşmış demektir.

KAYNAKÇA

- Ambrose, G., & Harris, P. (2013) *Grafik Tasarım Temelleri: Grafik Tasarımda Renk*. İstanbul: Literatür Yayınları
- Becer, Emre (1997), *İletişim ve Grafik Tasarım*. 5. Baskı. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları
- Bigalı, Ş. (1976). *Resim Sanatı*. İstanbul: Yayıncılık Matbaası.
- Civelek, H., Gökçearslan, A. (2017) Kurumsal Faaliyet Raporlarının Grafik Tasarım Ürünü Olarak İncelenmesi Aspen Sigorta Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 52.
- Denli, S. (2016). Görsel iletişimde infografik. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research*, Cilt: 9, Sayı: 42
- Dick, M. (2014) Interactive Infographics and News Values. *Digital Journalism*.
- Herring, J. (1990). *Annual Report Design*. A Guide to the Annual Report Process for Graphic Designers and Corporate Communicators.
- İstek, R. (2004). *Görsel İletişimde Tipografi ve Sayfa Düzeni*. İstanbul: Pusula Yayınları,
- Keogh, B., Naylor, S., & Wilson, C. (1998) Concept Cartoons: A New Perspective on Physics Education. *Physics Education*.
- Koçoğlu, E. (2017). Sosyal Bilgiler Dersinde Karikatür Kullanımına İlişkin Algılar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, Ocak, Yıl:22, Sayı: 37
- Kruger, C., & Summers, M. (2000). Developing primary school children's understanding of energy waste. *Research in Science & Technological Education*.
- Landa, R. (1996). *Graphic Design Solutions*. U.S.A.: Delmar Publishers
- Meeusah, N. ve Tangkijviwat, U. (2013). *Effect of data set and hue on a content understanding of infographic*.
- Öztuna, H.; Yakup, G. (2007) *İletişimde Temel Tasarım*. İstanbul: Tibyan Yayıncılık.
- Sarıkavak, N.K. (2009) *Çağdaş Tipografinin Temelleri*.
- Schroeder, R. (2004). Interactive Info Graphics in Europe added value to online mass media: a preliminary survey. *Journalism Studies*.
- Smiciklas M. (2012). *The Power of Infographics: Using Pictures to Communicate and Connect With Your Audiences*. Indiana: Pearson Education.
- Srikwan, S. & Jakobsson, M. (2008). *Using cartoons to teach internet security*.
- Terzi, O. (2007). *Temel eğitimde görsel sanatlar eğitimi dersinde görsel dengenin kavratılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Trayer, H. (2005) Design and the Annual Report. *Accountancy Ireland*.
- Turan Güntepe, E.; Dönmez Usta, N. (2017). Öğretmen Adaylarının Geliştirdikleri İnfografiklerin Değerlendirilmesi. *IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi 11-13 Mayıs*.
- Yardımcı, İ.; Arı Güvenç, D. (2016). Bir Tasarım İlkesi Olan Dengenin Seramik Sanatındaki Yeri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9/3.
- Williams, J. (2012). *Type Matters*. Merrell Publishers.